

NOVICE

kmetijskih, obertnijskih in narodskih reči.

Novice izhajajo v Ljubljani
vsak teden dvakrat, namreč
v sredo in saboto.

Odgovorni vrednik **Dr. Janez Bleiweis.**

Veljajo za celo leto po pošti
4 fl., scer 3 fl., za pol leta
2 fl. po pošti, scer 1 fl. 30 kr.

Tečaj XI.

V saboto 26. februaria 1853.

List 17.

Od tergatve in od naprave vina.

(Konec.)

Pri vinovrenju je treba posebno na pripravo gorkoto hrama paziti.

O gorki jeseni mora taisti hladan biti, tudi se znajo sodje, v katerih vino vrè, večkrat z vodo politi. O merzli jeseni pa naj bo hram po mogočnosti zapèrt, tudi je dobro v taistim enmalo zakuriti. Ako mošt pripravne gorkote nima, se ga nekaj odlije in v kotlu sogreje, brez de bi zavrel ali se zasmodil. Sodje pa se z vrelo vodo ali s čistim vinocvetam zakuhajo.

Po dokončanim vrenju se sodje z zaklopno vého (Klappspunde) zamašijo, tako, da zvananji zrak noter ne more, gazi pa, ki se iz mošta ločijo lahko vunkej izpuhtë.

Tudi je potreba novo vino o začetku prosenca presneti, po takim ravnanji ne bo vino nikoli bolehalo, ako je tudi pozneje v toplim hramu. O malim travnu se še enkrat presnemva, potem je vino popolnoma čisto, in tiho vinovrenje se da komaj spoznati.

Tako se z belim vinam ravna, pri črnim vinu pa v nekterih krajih berž v nogradih grojzde zmaštijo in petlice izprešajo, če so taiste še zelene, ako so pa že olesenele naj se v moštu pustè, da mu svojo grenkozagoltnost podelè.

V hramu pride rudeči mošt v odperte badnje, da se šumotljivo vinovrenje pri pristopu zraka dokonča. S tem se vino poznejih bolezin obvarje, ono zadobi temnorudečo barvo, ker vinski cvet barvene reči iz lupinic izvleče. Koža, ki se nad moštam napravlja se mora vsake 2 ali 3 ure v dno badnja pahniti, da se tropine ne posuše, in se jesihiokislina ne napravi.

Če se tako z vinam ravna, se ne bo pozneje skazilo.

Po 6 ali 8 dnéh se koža nad moštam stanjša in očitno vrenje odjenja. Zdaj se mošt v sode prelije in popolnmu vrenju prepusti. Po Babotovem ravnanji se mošt z lupinicami in hlantinicami vred v sode prelije, in z zaklopno vého zamaši. Vino ima sedaj čas se popolnoma barvati in grenkozagoltnost iz tropin izvleči.

Mesca prosenca ali svečana se vprvič čisto vino presnemva, potem se tropine močno sprešajo, in s tako sprešanim vinam se poprejšnje zalije. Iz tropin se peške odberó, z vodo očedijo, in vinu pridenejo.

V drugič se černo vino v taistim času kot belo presnemva. Navada, ktero tù in tam rabijo, ga dalj časa nad tropinami puščati, je zlo škodljiva, ker ono lahko po tropinah, ki se ob vročini stopè, kalno postane, in se tudi pozneje sčistiti ne da.

Tako ravnanje z vinam, pravi Babo, je narvarniši, po večletnih skušnjah potrjeno, in ga tedaj vsim vinorejcam prav živo priporoča.

Zimsko spanje prirode.

(Iz českega časopisa »Živa«.)

Široka okolica je s snegom pokrita, le sèm ter tjà se černe brazde izoranega polja prikazujejo. Solnce na izhodu razliva žareče trakove čez belo planjavo; vse je tiho, nikjer glasú, nikjer znamnja življenja. Glej, tù črna megla, čez nebó razgèrnjena, svoje mračne krila razvija in tam čez temne verhe svoje ogrinjalo spušča. Veter pihaje oblake razkadí, da se kakor gosti dim široko čez zemljo razspejo in celo okolico zatemnijo. Na desni kot zmesani kaos serditi vihar grozi celo zemljo s svojo burjo zadušiti, vsako vejico s tisučnimi strelicami ostekleneniga ledú biči, vsaki germ, vse, kar se mu ne vkloni. Pa kmalo pojenja divja groza, že tanjši praši, le včasih še kake snežene zvezde na zemljo, z visokim snegom odeto, padajo — hladni sever oblake dalje zažene.

Vse je mirno, pokojno postalo, in kakor dalječ oko seže, se vidi zemlja z leskečo odejo zagèrnjena. Večno solnce slovó jemaje nižave poljubuje, lahka rudečica se na snežni belavi trese, od mnogoterih barv vse blišči. In ko luna na neba višavo prijadra, jasno kakor čisto okó, in v zboru trepetajočih zvezd, čez zemljo svojo luč razliva, se dozdeva, da se cela širjava svete tihote raduje. V gaju, kjer je popred gomizov neštevilna množica med perjem zverčela, kjer se je tičev soglasni kor med drevjem razlegal, je zdaj vse tiho kakor v svetišu, kjer, ko so glasni spevi in molitve končane, sama tiha pobožnost še ostane. Kakor gotiški obloki visè od hvoje ledeni curki, ktera se s snegom nasuta kot srebropokrita piramida vzdiguje — vse kakor kristalna palača iz starih pravlic, samo opuščena, skrivnostna.

Čuj! kaj je zarušelo, da se je tamkej snežena kopa nasula? Samotni orel, ki je celi dan pod snežnim mrakom tičal, od polja do polja zastonj poletaval, zdaj tam na jelovi veji počitka iše; perute razsklopa, in vès sneg in slopovi se zrušijo. Le za kratko je bilo to prebujenje pokoja in mirú, zdaj je povsod vse zopet tiho in mervto.

Mervto? Je zdaj zadnja iskra organskega življenja vsahnila, kjer je popred vse tako živo gnalo? Ne ostane tedaj nič družega kakor spomin na šumeče gomzenje, na barve, ki so polje in gaje oživljale? O nikdar, sneženo krilo poverh zemlje ni mervtaška rjuha prirode, več hraneča topla odeja

vsega organskega bitja, ohranilnica proti vetru in ostrim mrazu, da brez skrbí in škode odpočiti in se zimskemu spanju vdati zamorejo.

Kaj je tedaj zimsko spanje prirode? Ozrmo se in pogledimo, kaj pod snegom na polju in na njivah, kjer je popred krasno cvetje razsuto bilo, kaj po gojzdi in v gaju, zdaj opušenim, kjer je popred veselo petje se glasilo, — kaj v potocih in rekah, zdaj s terdim ledom pokritih, ki pred vesele so šumele, kaj tu povsod se zdaj godi? —

Pod snežnim krilom opazimo ovenelo travo, zlomljena stebila različnih rastlin v čudnem zmesu; al njih korenine varujejo v sebi sok in v njem tiče skrita znamenja organskega življenja. Semena mnogih rastlin so po tleh razsuta, na vid kakor mrtva telesa; pa vsak v sebi skriva kal nadepolnega stebila in snežno krilo jih varuje zmerzline.

Kako skerbno so zavarovane nježne kali, ktere se bodoče leto v peresca razvijejo. Nekatere drobne in skoraj nevidljive so s terdo lupino obdane, druge so v volnate kože zavite, ktere jim za prezimnišče (hybernaculum) služijo; pri nekterih najdemo vlačni lep, ki kali mraza in mokrote brani, in tako povsod različnečasne naprave, s kterimi dobrotljiva priroda svoj bodoči zarod pred severnimi burjami pogube varuje. Samo silni rod gojzdnih dreves je z gostim mahovjem zimi v bran zarašen, in lahko se vidi, da je lišajovje in mahovje na severno stran tem gostejši, kolikor boljši brame proti neusmiljenimu severnimu sovražniku tu vpotrebujejo.

Čudovito se ohranijo naše žita in gorske rastline. Na jesen zasejane poženejo, ozelené in klijajo, pa v prvem mrazu zastanejo in oterpnejo. Pod sneženim krilom žito pospi za zimske mesce, pa s prvo vigredjo se probudi in krepko gnati začne. Na švajcarskih planinah v Zermatu je bila enkrat ječmenova setev dvé leti z ledom zakrita, pa, ko se v tretjim letu led raztaja, je veselo gnati jela. Ko je Charpentier l. 1823 pod Mont-Blanc-am na udolu Chamouni-skem na mesto prišel, ktero je bilo 5 let z ledom pokrito, najde tam veselo cvetečo gorsko deteljo (*Trifolium montanum*) in druge gorske cvetice.

Na druge strani neke gojzdna drevesa, kakor borovec, jela, smreka itd. nikdar zimskega spanja nimajo, tem več celo svoje življenje prebudijo in so kinč našega črnega lesovja. Zima, kakor se dozdeva, jim služi bolje ko letna soparnica, in tudi zavolj tega vselej raji v senčnih krajih, ali pa na visocih gorah bivajo; njih iglovite peresca, običajno po tri leta terpeče, so vse bolj za zimo in mraz pripravljene, kakor široki listi družih dreves.

In kako različna stvarjenja najdem v globokim spanju po visocih drevesih, na vejah in po deblu, za kožo in pod korenino! Nektera jajčika gomizov vidimo brez vse obrambe na vejice dreves prilapljene, po večim vse jajčika metuljev, kteri po sadnih drevesih živé. In te jajčika se na spomlad v gosence spremené, ktere pozneje v podobi lepokrilih metuljev vidimo, ki od cvetice do cvetice ferkljajo — na zadnje jajčika zaležejo in za tém poginejo. Glej na mladih vejicah borovca klopčice, če jih natanjko pregledamo, v njih zalogo mladih gosenc najdemo, ki zdaj zimsko spanje imajo.

Za kožo, sosebno v globokih razpoklinah, najdemo različne kebre (*Lebia*, *Carabus*, *Curculio*); v takih zavetjih ali med mehkim mahovjem prezimuje oterpnjeni gomiz; pa le krepkejši od njih ostanejo čez zimo, večji del svoj tek življenja že na jesen doverši, ko so v podobi jajčika, gosence in

punčike jedno ali dvé leti prebili. Pogledjte oso, ki je v zimskim spanju kakor terda kost, mrtvemu telesu podobna. Ko na zemljo pade, oterpne ko kamen, pa le dremlje in tihe znamenja življenja v sebi hrani; pride pomlad, gerko postaja in tudi osa se po dolgim spanju prebudi, in nje čut in gib se poverneta. Večji del čmerljev in ôs, ki skup čez leto živijo, se na jesen razletijo in poginejo; le posamezni v kakim skritim kotičku zemlje do pomladi preživijo, in nov zarod zaležejo.

Tako tudi vé, domače muhe, v topli izbi še nekoliko sem ter tje poletavate, kakor da bi se zimskemu spanju vdati ne hotle; pa lahko se nad vami opazi dremota in težava pri letanju, kakor da bi bile slepe, nečutljive, le znamenja vaše prejšne prederznosti nimate, vidi se vam, da pokoja vpotrebujete. Pojdite tedaj spat, zaležite se v špranje in poče, za podobe svetnikov, police in tramove, če hočete poletja dočakati! (Konec sledi.)

Potovanje po okrajnah natoroznanstva.

Kemija — in kuhinska sol.

(Dalje.)

Je že taka na svetu, da človek nar potrebniši vsakdanje reči nar manj obraja, nar manj cení. Navada jim vzame vso imenitnost. Le, kar ni navadno in kar nam redko pred oči ali pod roke pride, kar se sveti in blišči, po tem nas mika, na to obračamo radi vso svojo pozornost. Nad bliščečem demantom se čudimo in ga damo okovati z zlatom, da se lesketá na perstih naših, al da kinči kak drug del života — v znamenje bogastva ali slavnosti naše. In vendar je ravno njegov zaničevani dvojčec — pohlevno oglje *) — tista stvar, ktera nam pomaga živeti in ktera snuje blagostan in srečo ljudstev v kuhinjah, delavnišnicah in fabrikah. Kak malo pa obrajtamo oglje po veliki vrednosti njegovi! Zato naj si vsak, kdor je človeštvu le v prid in korist, pa mu ni dano pred svetom lesketati se, le poiše pohlevno mestice za ognjišem, koristnemu oglju enak!

Kar ljudje pomnijo, hodi kuhinska sol na mizo bogatina pa tudi siromaka, ako ni siromaštvo tako veliko, da celó soli ne pozná.

Pa brez da bi pomislili, kako nek je prišla sol pervikrat na mizo, jo vidimo pred nami stati, in ne vprašamo: od kod je prišla, ali ktere moči so jo naredile in ktere moči še spijo v nji skrite? Edino, za kar nam je mar, je, da solimo hrano, ker vémo, da je po tem bolj vkusna! Al vkus, kteriga čuti naš jezik, bi nas zamogel narpoprej spomniti lastnosti in svojnosti njene, ki nam zamore razodeti notranjo natoro te važne stvari. Zakaj le po tem, da je sol raztopljiva, zamoremo slediti notranjstvo njeno. Kar se ne da raztopiti, tudi vkusa nima, in lastnosti tacih reči so skrite čutnicam našega jezika. Kakor pa se sol v slinah ust ali v mokri hrani razpusti, ravno tako razpušena (raztopljená) je bila poprej v vodi, dokler se ni v ponvah solnic vledenila (kristalizirala).

Marsikdo med nami je že mnogokrat raztopeval terde snove (Stoffe) v vodi, brez da bi bil mislil, da se tu vse kaj drugega godi, kakor, če kakošno barvo z vodo mešamo. In vendar je taka! Barva se vsede na dno, če zmes delj časa mirno stati pustiš, in se loči od vode; ločiti jo zamoreš tudi skoz cedilo; — soli pa ne, ako voda ni čez mero ž njo nasitena bila. Zedinila se je sol z vodo tako, da je čisto nova stvar postala. Neka nova moč se je tu izbudila, ki je sol in vodo zedinila, — imenuje se ta moč, ki tako obširno kraljuje v premenah stvari, kemijsko žlahtanje.

*) Demant je nar čistejši oglje.

NOVICE

kmetijskih, obertnijskih in narodskih reči.

Novice izhajajo v Ljubljani
vsak teden dvakrat, namreč
v sredo in saboto.

Odgovorni vrednik Dr. Janez Bleiweis.

Veljajo za celo leto po pošti
4 fl., sicer 3 fl., za pol leta
2 fl. po pošti, sicer 1 fl. 30 kr.

Tečaj XI.

V sredo 2. marca 1853.

List 18.

Podobe življenja.

Pri studenčki je sedelo
Ljubezljivo detice,
In je gledalo veselo
Teči valčke sreberne.
Bili so mi podarjeni
Taki dnevi nekedaj,
Kakor čist vir neskaljeni,
Pa pretekli so sedaj.

Za potokam se spreha
Zal mladeneč ne misleč,
Da za valam val odhaja,
In se ne vračuje več.
Tako mine čas mladosti,
Dan za dnem se poslovi,
Tako zginejo sladkosti,
Od nikoder sem jih ni.

Poleg reke mož postava,
Gleda njeni silni tek,
Tam se v tmine zakopava,
Tam ji stopa hrib navprek.
Človek dela in se vpira,
Ne miruje noč in dan;
Marsikaj mu pot zavira,
Mnogokrat je goljufan.

Starček kraj morjá počiva,
Kjer se vode stekajo;
Solza mu oko zaliva,
Ker mu leta minejo.
Kakor se čez sinje morje
Unstran vidi boljši kraj.
Tako pa življenje gorje
Kaže tam presrečni raj.

P. H.

Bratovšnja sv. Florjana

za Štajarsko, Krajnsko in Koroško o preteklem letu 1852.

Od leta do leta nagovarjajo „Novice“ hišne gospodarje, da bi k pogorelski družbi pristopili, in svoje pohištva pred nesrečo ognja zavarovali, toda pri veliko gospodarjih je vsak nasvèt k pristopu le glas vpijočiga v pušavi!

Danes prinesemo pa po vsakoletni navadi razgled vzajemne Gradske pogorelske družbe, koja že dokaj let štajarce, Krajnce in Korošce v svojo bratovšnjo sprejema. Po naznanilu, ki ga je vodstvo imenovane bratovšnje te dni na svetlo dalo, se vidi, da je na Krajnskimi lani manj deležnikov k družbi pristopilo, kakor predlanskim.

V letu 1852 je znoviga 2831 hišnikov v bratovšnjo sv. Florjana pristopilo, namreč: iz Štajarskiga 1960, — iz Koroškiga 416, — iz Krajnskiga pa 455.

Lansko leto je bilo 6477 pohištvev znoviga zavarovanih za 2 miliona 786.075 fl. zavarovane

vrednosti, in za 3 milione 653.450 fl. klasne vrednosti; iz tega se vidi, da se omenjena družba na vse kraje vedno razprostira.

Celo premoženje, ki je bilo do lanskiga leta pri omenjeni bratovšnji zavarovano, zneso 65 milionov 543.325 fl. Kaj ne, dragi moji gospodarji! to je pač lepo število, ktero gotovo vsaciga deležnika razveseli, ker vidi, kako se je ta koristna družba razširila.

Omenjena družba je pogorelcem pretečeno leto za škodo zavarovanih pogorelih poslopij 178.786 fl. in 22 kr. povernila, in sicer štajarcem 101.228 fl., Korošcam 42.999 fl. in Krajncem pa 34.559 fl. in 22 kr.; vsiga skupej tedaj 70.426 fl. in 22 kr. več od lanskiga leta; zavoljo tega se je tudi letajšnje leto plačilo od lanskiga za 5 kr. povikšalo in se bo od stó goldinarjev klasne cene za tekoče leto po 18 krajcarjev plačevalo.

To plačilo se mora pa vsako leto do zadnjiga marca, ali pa 10 dni po sv. Jožefu pogorelskim oskerbnikom plačati. Tisti deležnik, kteri ta čas plačati zamudi, po svoji nemarnosti pravico do družbine pomoči o nesreči zgubi. Razun tega je omenjena družba lansko leto 464 fl. takim ljudem podarila, ki so se pri ognji serčno obnašali in čvrsto gasiti pomagali.

Z njeno pomočjo je bilo preteklo leto 297 pohištvev, ki so bile poprej s škodlami krite, z opeko (ceglam) pokritih, 140 so jih pa namesti s slamo, s škodlami pokrili; 94 zidanih opažev, 57 varnih dimnikov, in 14 strelnih odvodov napravili in 73 pohištvev pa na boljši prostor postavili.

Hišni gospodarji! iz pričujočiga dokaza vidite, kako koristna je ta bratovšnja in koliko lepiga denarja je preteklo leto nesrečnim pogorelcem povernila. Pristopite k nji, ako vam je za svoje pohištva mar, in ne zgovarjajte se na to ali uno reč, da vas nesreča ognja ne prehití, in da, ako na be-rasko palico pridete, vsaj od ene strani gotoviga pomočka imate.

Zimsko spanje prirode.

(Konec.)

Mravlje po priliki nekterih kebrov prespejo zimo v podzemeljskih hodih svojiga stanovanja.

Buče se obderže v čebelnjaku toliko toplote, da ne oterpnejo; če je zunaj 4° R. gorkote, je imajo oné 24°—27° v panji.

Polži se že dolgo pred zimo k spanju pripravljajo. Zalezejo se v zavetja, pod kako gromovje ali kake groblje, pod svoj apnèni dom se skerečijo, pred kterim umetno obrambo napravijo, ki jih pred burjo v spanju varuje. Tako ostanejo

skozi 4 mesce brez hrane, brez giba, dokler da pomladno solnce zopet gorko sije. Prav umetne so njih priprave k zimskemu spanju. Ko se prvi mraz o listopadu pokaže, se jenjajo pasti, zlezejo na kako višnico, se na kup zberejo in si primerne kota izberejo. Popred si čeva in želodec izpraznejo, ter se potem s pomočjo svojih mesnatih nog pod kakim listjem ali mahovjem ali pa pod travo v zemljo zarijejo. Na peno njih nog namreč se zemlja prilepi, ktero tako za stranske stene nanosijo; tako si krog sebe napravijo zid, ktere le samo še stropa nima. Komaj so z berlogom gotovi, zopet nogo pod svojo streho spravijo, veliko pen se koj zunaj nabere, ktere se v apneno lupinico, ki jim kot vrata služi, sterdijo. Za tem drugo, tretjo ali kakor je zima, tudi četrto steno naredé, med vsaktero nekoliko sape pustivši, od ktere potem čez zimo pri življenji ostanejo. V skalnih razpokih, kadar jih mlo solnce obsije, se iz spanja predramijo, steno za steno prerijejo, od zraka, ktere ga so popred v sredi pustili se živé, dokler zopet do belega dne pridejo.

Ozrimo se zdaj, kako je pod ledeno skorjo ribnikov, rek in potokov, kteri so včasih do malega vsi zamerznjeni.

Ribe pozimi kakor poleti veči del ostanejo brez navadnega zimskega spanja. Vidi se jih v časih kakor bučele cele trope v kakem kotičku zabasanih, da se ložeji zime obranijo. Tako povsod edinstvo sili v bran stojí. Kadar pa voda do dna zmerzne, oterpnejo tudi ribice kakor druge živali, — tudi one pospavajo. Tako zmerzle se zamorejo iz leda izsekati, in od kraja do kraja po suhim prenašati, brez da bi jim škodovalo. Kadar se pa led raztaja, se ribe zopet zavejo. V manjših ribnikih je pa zelo škodljivo, če je voda delj časa zmerznjena, ker od zraka odločene se lahko zadušijo. Zato navadno o takih primerljajih v led jame vsekajo, da vedno čisti zrak do rib zamore.

Žabe se zalezejo v mlake, oterpnejo, in brez hrane, brez dihanja tako celo zimo obstojé. Pa glej, tu v spanju pokojno počivati gada, pisaniga sovražnika krot, kterm se ni treba bati, ako tudi blizu njih v spanju prezimuje. On, kakor martinčki, zaleze, kakor globoko mogoče v zemljo, kamor mraz svoje ledene desnice več ne stega, se v klobčič zvije in tako mirno prihodne spomladi čaka.

Ptiči, ki imajo toplo kri in posebno gibčno telo, sploh niso zimskemu spanju vdani, ker nekteri vkljub snegu in ledu krog naših stanov prezimujejo, večji del pa, ko severni piš zagrozi in listje na drevjih bledeti počenja, v toplejši kraje, kjer lepši solnce sije, pred nepriljudnem orjakom beže. Pa nektere tudi sneženi gost prehití in v resnici najdemo vlastovke zmerzle, terde ko kamen, na videz brez najmanjši iskrice življenja, večkrat kraj potokov in rek v njih zimskem spanju. Če hočete ubožcam življenje ohraniti, ne nosite jih v toplo izbo, da se prehitro ne zbudé in potem gotove smerti ne poginejo.

Preglejmo še nektere kote, kteri sesavcam za berlog in ubežišče služijo. Tako prezimujejo jazbec, jež, vsi netopirji, skriček (Hamster) in medved. Njih berlogi so pod zemljo med koreninami gojzdnih drevés, v duplah starih bukev in hrastov, v kakem zidovju, v opušenih razvalinah in v enacih kotih. V berlogih najdemo četrtonožce v klobčič zvite, glavo skerčeno, zadnje noge do nosá. Tako najdemo v zemljo zakopanega ježa tako brezčutljivega, da, če ga tudi dobro v šetine dregneš,

nobenega znamenja življenja od sebe ne dá; če ga pa prineseš v gorko sobo, bo kmalo lesti počel; pa čez malo časa se v njem zopet potreba počitka v zimskem spanju zbudi, in s hudo tirja svoje svobode, da mu je mogoče se zopet v zemljo k mirnemu spanju podati.

Skriček (Hamster) je proti njemu prav pojeduh; celo leto nabira hrano, ki jo na jesen v svoje prezimišče nanaša, ž njo se pita do zadnjega trenutka, dokler ga zimsko spanje premami, in, kadar se le nekoliko predrami, je prva njegova skerb za hrano. Jazbec enako zimo prebije in hodi svojo žejo gasit. Netopirji svojega kraja ne zapusté; na zvoncih, pod strehah ali v kakem zidovju se včasih najde celo kardelo takih skerčenih, oterpnjenih netopirjev, kakor da bi bili začarani.

Pač čudna je ta prikazen v prirodi, kako da živali pri hudim počitku zimo preživé!

Gotovo je, da se od hrane, ki jo pred spanjem vžijejo, čez zimo preživeti morajo. V to jim služi mast, ktera se jim posebno na jesen okrog beder pri ledvicah nabere. Žival jo čez zimo pogubi, tako da bi se moralo djati: ona edina ji je čez zimo življenje ohranila, celi organizem tako dolgo v pravem redu in miru obdržala, dokler da se žival na spomlad prebudi in si sama bolj čverstejši hrane poiše.

Pa, vé mirne zaspane stvari, že se zima nazaj v svoje severne kočé verne. Solnce se zasmaja in z ljubeznjivim svitom vse razgreje, sneg se solzi, ledeni oklepi potokov in rek pokajo, lahni jug čez njive in gaje veje in oznanuje bližnji prihod ljubeznjive Vesne, ki se iz južnih krajev nazaj poverne, cvetice seje, gojzde ozelení, radost in veselje v tužno serce sipa — vse klije, vse živi.

Nazaj se povernejo iz juga veseli ptički in izkličejo vso naravo iz nje tihega spanja. Zopet se gaj veselega petja razlega, gomizi prebujeni glasno zverčijo po dolgem spanju, vesela ribica v bistri vodici plava, četrtonožce živali se dvignejo in čez hrib in doline po domačem gojzdu novo oživljene skačejo. Tudi človeka neka tužna žalost, ki mu je čez zimo prosto čelo mračila, zapusti, tudi on se prebudi iz svojega zimskega spanja, ki ga je budeč med zidovi v gorki izbi prebil, in veselo stopi pred svoj prag, oziraje se po omlajeni naravi; vse prijazno ga vabi, tiha zelenjad, šumeči potok visoke gore, zelene livade — povsod novo življenje, novo veselje.

O vesela spomlad, kmalo k nam se verni, raztopi debeli sneg, in cvetlice, koder koračiš, zatrosi!

Zgodovinski pomenki. GENIO. ANIGEMIO. CVLTORES. EIVS. V. S. L. M.

Cele v gospodski ulici Nr. 13.

Razložil Davorin Terstenjak.

(Iz spisa: »Kdo so bili Noričani in Panonci, Kelti ali Slovenci?«)

Kadar popotnik v lepo savinsko dolino pride, najde staroslavno Celejo. Kamor se v tem prijetnem mestu le ogleda, povsod zadene na ostanke rimskih spomenikov. V prijazni Savinski dolini še vsako leto pluzno črtalo izrova nove zaklade, in prijatelji starinoslovstva pribelijo od vsih strani sveta in kopajo in umivajo izrovane kamne v nepopisljivi radosti, da se je kaj najšlo, kar na večnega mesta nepremeljivo slavo opomeni. Slovenec izorje te ostanke in je pisano gleda, in ne vé, da so roke njegovih predstarišev je postavljale, da je to sad in plod slovenskega duha. Ker se na njih la-